

VAN WIE ZIJN >>> AL DIE PIJPLEIDINGEN?

Europa's 4 grootste
gastransportbedrijven:

Fluxys (België)
Enagás (Spanje)
GRTgaz (Frankrijk)
Snam (Italië)

?

WAAROM BOUWT DE EU NOG

STEEDS NIEUWE, ONNODIGE GASPIJPLEIDINGEN

EN LNG-TERMINALS?

WIE DRINGT ZE OP EN WIE PROFITEERT ERVAN?

De bedrijven achter het Europese gastransportnetwerk hebben relatief onbekende namen, maar hun lobbyisten nestelen zich in het hart van ons politieke systeem.

Deze bedrijven verdienen hun geld met de aanleg en uitbating van pijpleidingen en andere gasinfrastructuurprojecten en proberen ons wanhopig afhankelijk te houden van fossiel gas, **ondanks de klimaatcrisis en wijdverbreide lokale tegenstand.**

Deze weinig bekende gastransporteurs (**Transmission System Operators, TSOs**) bezitten voldoende kilometers aan pijpleiding om tweeënhalve keer de wereld rond te gaan. Die capaciteit breidt voortdurend uit, onder meer door controversiële projecten zoals de Trans Adriatische Pijpleiding (TAP). Lees de bedrijfsprofielen om meer te weten te komen en bekijk de kaart om een volledig beeld te krijgen van hoe ver de impact van deze bedrijven reikt.

ZEEBRUGGE EN DUNKIRK

Fluxys exploiteert twee terminals voor vloeibaar aardgas (Liquified Natural Gas, LNG), met name in Duinkerken in Frankrijk en Zeebrugge in België. Beide zijn belangrijke knooppunten voor de bevoorrading van Noordwest-Europa en zijn - naast terminals van GRTgaz, Enagás en anderen - uitgegroeid tot belangrijke breekijzers voor controversiële nieuwe gasontwikkelingen in de VS en Rusland.

De havens van Zeebrugge en Duinkerken behoren tot de belangrijkste tussenschakels voor LNG-tankers uit het Noordpoolgebied van Rusland, sinds het gasproject Yamal eind 2017 operationeel werd. Yamal LNG maakt deel uit van de opening van een nieuwe 'gasgrens' in het Russische Noordpoolgebied. Gaswinning aldaar richt enerzijds een ravage aan in een regio die al kwetsbaar is voor klimaatverandering en leidt anderzijds tot enorme broeikasgasemissies. Fluxys doet daarnaast even graag zaken met de geopolitieke rivaal van Rusland, de Verenigde Staten. Om Amerikaans schaliegas economisch rendabel te maken, moet de sector exportmarkten vinden en Europa vormt daarin een belangrijk doelwit. De invoer van schaliegas uit de VS begon in 2017 in het Verenigd Koninkrijk en nam in 2018 toe in omvang, met onder meer de opening van de terminal in Duinkerken. Dit leidt op zijn beurt tot een intensivering van fracking-activiteiten in de VS, met verwoestende gevolgen voor milieu- en gezondheid.¹

CASTOR PROJECT

Het Castor Project is de grootste gasopslaginfrastructuur van Spanje, gebouwd in een oud olieveld 22 km voor de kust van Castellón, vlakbij Valencia. Destijds beweerde men dat Spanje meer opslagcapaciteit nodig had om de continuïteit van de energievoorziening te verzekeren (een argument dat vervolgens werd teruggetrokken)². Na de start van de pre-operationele activiteiten in 2013 werd het miljardenproject echter stilgelegd nadat het meer dan 1000 aardbevingen tot zelfs 4,2 op de schaal van Richter had veroorzaakt.

Een jaar later gaf het bouwbedrijf achter het project, ACS (eigendom van Real Madrid President Florentino Pérez Rodríguez), de concessie op. De kosten vielen echter in de schoenen van Enagás en de Spanjaarden via hun gasrekening. Dit was het gevolg van een controversiële clause in de oorspronkelijke concessie, waardoor ACS € 1,35 miljard aan compensatie kon verkrijgen. Enagás nam namens de overheid de mislukte concessie over, evenals de schulden voor de compensatie- en onderhoudskosten. Inclusief rente bedroegen de totale kosten maar liefst €3,3 miljard. Onder de gemeenschappelijke noemer "Caso Castor"³, klagen verschillende groepen momenteel deze zaak van overheidssteun aan. Zij dagen de betrokken politici en CEO's voor de rechter.

¹ https://www.foodandwaterwatch.org/sites/default/files/urget_case_f_or_ban_on_fracking.pdf

² https://sie.fer.es/recursos/richtimg/doc/17187/20120309_PII_DEFICIT_GAS.pdf

³ <https://casocastor.net/castor-case/>

CONTROVERSIËLE

PROJECTEN

IN EUROPA

MIDCAT

Het MidCat-project was oorspronkelijk een gaspijpleiding van Catalonië in Noord-Spanje naar Zuidoost-Frankrijk. Dit project, dat in 2011 van start ging, diende de capaciteit van het gastransport van Spanje naar Frankrijk te verduubbelen en de "energiezekerheid" van de Europese Unie te vergroten. Dankzij de nadrukkelijke steun van commissaris Miguel Arias Cañete⁴, nam de Europese Commissie MidCat op in haar lijst van "projecten van gemeenschappelijk belang" (Projects of Common Interest, PCIs) in 2015 en 2017. Hierdoor kreeg deze pijpleiding een prioritaire status en aanvullende financiële en politieke steun.

Het MidCat-voorstel ontwikkelde zich later echter tot een uitgebreid gastransportnetwerk aan beide zijden van de grens, dat 1.250 km nieuwe pijpleiding omvat, met inbegrip van het controversiële Eridan-project in Frankrijk. Gesteund door Enagás in Spanje en Teréga (40,5% eigendom van Snam) en GRTgaz in Frankrijk, werd voorspeld dat het project van 3,1 miljard euro, sociale, milieu- en klimaatontwrichting zou veroorzaken⁵. Het oorspronkelijke gedeelte werd omgedoopt tot STEP (South Transit East Pyrenees).

De werkzaamheden zouden in 2019 worden hervat, maar een uitgelekte kosten-batenanalyse die in opdracht van de EU werd uitgevoerd en vervolgens door diezelfde EU in de doofpot werd gestoken, deed twijfel rijzen over de financiële levensvatbaarheid en de noodzaak van MidCat⁶. Aangezien het project in januari 2019 steeds meer weerstand ondervond, weigerden de energieregulators in Frankrijk en Spanje in januari 2019 om toestemming en financiering te verlenen⁷.

EU-commissaris Cañete (die nauwe banden met Enagás heeft - zie bedrijfsprofiel), blijft het project echter promoten en het kan nog steeds worden opgenomen in de PCI-lijst voor 2019.

TAP

De Trans Adriatische Pijlijn (TAP) is het laatste deel van de Zuidelijke Gas Corridor (Southern Gas Corridor, SGC), een 3.500 km lange pijpleiding van de Kaspische Zee in Azerbeidzjan naar het zuiden van Italië, met een prijskaartje van 45 miljard dollar. TAP moet vanuit Griekenland door Albanië lopen, onder de Adriatische Zee door om zo in de provincie Apulië aan te komen. De huidige aandeelhouders zijn BP, Socar (het Azerbeidzjaanse staatsgasbedrijf), Snam, Fluxys, Enagás en het Zwitserse Axpo. Het bedrijf is geregistreerd in Zug, het Zwitserse kanton met de sterkste geheimhouding. Het oorspronkelijke project werd uitgewerkt door een onderneming onder controle van Axpo, waarvan de CEO in verband is gebracht met het wiswassen van geld voor een Italiaanse misdaadbende⁸.

Zowel TAP als de SGC zijn zogenaamde "Projecten van Gemeenschappelijk Belang" (Projects of Common Interest, PCI), die de Europese Commissie als strategisch beschouwt. Na agressief lobbywerk werd TAP geselecteerd als PCI-project in juni 2013. In diezelfde periode was er sprake van vermeende corruptie door Azerbeidzjan in de Raad van Europa, waar een rapport over mensenrechtenschendingen in dat land op schandelijke wijze onder de mat werd geveegd.

Aanvankelijk werd TAP gepresenteerd als een "project van de privésector". Toch kan overheidsfinanciering van de EU tot een derde van de totale kosten dekken. In 2018 keurden de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD) en een aantal privébanken 2,7 miljard euro aan leningen goed, ondanks verzet hiertegen in Italië, Albanië en Griekenland. Uit onafhankelijke evaluaties blijkt verder dat het project niet voldoet aan de internationale normen voor financiële instellingen⁹.

In maart 2017 werden duizenden politieagenten uitgezonden om de bouwwerkzaamheden in Italië, waarbij honderden olifbomen werden gerooid, voort te zetten, tegen het gewelddoze verzet van de bewoners in. Sindsdien werd elke nieuwe stap op de constructiesite genomen met speciale toestemming van de regering en onder aanzienlijke politie-aanwezigheid.

4 <http://www.catalannews.com/business/item/strategic-gas-pipeline-midcat-will-be-ready-by-2020>
5 http://www.foeeurope.org/sites/default/files/extractive_industries/2018/mythcat_report_english.pdf
6 <http://www.foeeurope.org/EU-study-scorn-controversial-Spain-France-gas-pipeline-230418>
7 <https://www.cre.fr/content/download/20288/258771>
8 <http://espresso.repubblica.it/inchieste/2017/03/31/news/tap-mafia-e-solidi-sporchi-dietro-il-gasdotto-1.298585>
9 https://www.banktrack.org/download/the_transadriatic_pipeline_project_identified_noncompliance_with_the_equator_principles/the_tap_project_identified_noncompliance_with_the_equator_principles.pdf
https://www.tap-ag.com/assets/07/reference_documents/english/Project%20Finance%20Disclosure/Executive%20Summary%20of%20TAP%20Site%20Visit%20Monitoring%20Report%20Spring%202017_UK2222080_Issue_01a.pdf

Omzet:
€1,34 miljard in 2018*

Winst: **€691 miljoen** Uitgekeerde dividenden:
€377 miljoen

Controversiële projecten:

TAP, Proyecto Integral Morelos, MidCat, Castor.

Naast de Trans Adriatische Pijpleiding (TAP - zie case study), MidCat (zie case study) en Castor (zie case study), is Enagás betrokken bij de betwiste pijpleiding en "Proyecto Integral Morelos" (PIM) in Mexico. In februari 2019 werd Samir Flores, leider van de inheemse gemeenschap, buiten zijn huis doodgeschoten om zijn verzet tegen het project het zwijgen op te leggen¹¹.

Lobby kracht:

€200.000

voor EU-lobbyen

3 interne lobbyisten

bijkomende
EU-lobbygroepen: **18**

Het lobbybudget van Enagás steeg in 2014 met 400%. In dat jaar werd de Partido Popular minister Miguel Arias Cañete benoemd tot EU-commissaris voor Klimaatactie en Energie. Cañete is een belangrijke voorstander van de, door de EU gesubsidieerde, MidCat-pijpleiding en een belangrijk lobbydoel van Enagás (meer dan 70% van Enagás' vergaderingen met de top van de Commissie was met Cañete of zijn kabinet)¹². Het bedrijf is lid van 18 lobbygroepen die in totaal over 59 lobbyisten beschikken¹³.

Gas propaganda: Enagás stelt aardgas voor als een schone fossiele brandstof, essentieel in de strijd tegen klimaatverandering. Verder promoot ze gas in de transportsector (inclusief het zogenaamde "hernieuwbare" gas)¹⁴ met plannen om van Spanje een "gasknooppunt" te maken.

Fun Fact: Bekend in Spanje om haar draaideurpolitiek. Ex-presidenten, premiers en ministers van beide traditionele partijen krijgen met regelmaat voornamen en goedbetaalde posities in het bestuur van haar bedrijven.

*Ondanks de stijgende winst heeft Enagás meer dan €5 miljard aan schulden, mede door leningen die het bedrijf aanging voor de controversiële en nooit gebruikte gasopslagfaciliteit, Castor (zie case study).

**Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI), is de Spaanse schatkisthouding die overheidsbedrijven beheert. SEPI heeft feitelijk zeggenschap over Enagás, aangezien zij de enige aandeelhouder is met vetorecht op beslissingen van de andere aandeelhouders

10. <https://www.enagas.es/stfs/ENAGAS/Relaci%C3%B3n%20con%20inversores/Documentos/Estatutos%20ingles%20consolidado%20Enagas%20SA%20JGA%202016%20Inscrit%2020RM.pdf>

11. <http://www.gastivists.org/statement-the-assassination-of-indigenous-defender-in-mexico-samir-flores-soberanes-and-the-role-of-european-corporations/>

12. <https://lobbyfacts.eu/representative/bd8819b652c24a4d902b02cbbd624635/enagas-s-a>

13. <https://lobbyfacts.eu/representative/bd8819b652c24a4d902b02cbbd624635/enagas-s-a>

14. <https://www.enagas.es/enagás/en/QuienesSomos/Presentacion>

Land:
Spanje

**BELANGRIJKSTE
AANDEELHOUDERS¹⁰:**

5% SEPI^{}**
met vetorecht

Lazard Asset Management (5,07%)
Oman Oil Company (5%)
JP Morgan Securities (4,2%)
Merrill Lynch (3,6%)
Goldman Sachs (3,6%)
100+ other banks and corporations

CEO:
**Marcelino
Oreja
Arburúa**

Ex-lid van het Europees Parlement voor Partido Popular en zoon van voormalig Spaans minister van Binnenlandse Zaken.

Voorzitter:
Antonio Llardén Carratalá
Voormalig minister van de Socialistische Partij (PSOE), voormalig voorzitter van SEDIGAS, een vereniging van Spaanse gasbedrijven.

Andere leden van de raad van bestuur:
Voornamelijk oud-ministers en politici.

DOCHTERONDERNEMINGEN:

Spanje, Europa, Latijns-Amerika en Noord-Amerika.

De meeste zijn eigendom van de twee belangrijkste dochterondernemingen van het concern:

Enagás Transporte:
Gastransport in Spanje

Enagás Internacional:
Activiteiten buiten Spanje

Controversiële projecten: TAP, het verschepen van schaliegas en gas uit het Noordpoolgebied, Gellingen ramp.

Heeft een aandeel van 19% in de Trans Adriatische Pijpleiding (TAP - zie casestudy) en heeft actief gelobbyd in Brussel namens het TAP-consortium, zij aan zij met de Azerbeidzjaanse overheid¹⁵. De twee LNG-terminals van Fluxys (Duinkerken en Zeebrugge) importeren schaliegas uit de VS en gas uit het Russische Noordpoolgebied. In 2004 explodeerde een hogedruksgaspijpleiding in Ghislenghien (België), waarbij 24 doden en 132 gewonden vielen.

Lobby kracht:

€100.000

voor EU-lobbyen

4 interne lobbyisten

bijkomende
EU-lobbygroepen: **8**

Besteedt consequent tussen 50.000 en 100.000 euro per jaar aan lobbyen in Brussel. De drie vergaderingen met de Europese Commissie sinds 2017 gingen alle drie over de TAP. Fluxys maakt ook deel uit van ten minste 8 lobbygroepen van de gasindustrie in Brussel. Het maakt deel uit van een adviesgroep van de Commissie over de zekerheid van de gasvoorziening namens de lobbygroep "Gas Infrastructure Europe". Het heeft €2,4 miljoen aan EU-subsidies voor gasprojecten ontvangen.

Gas propaganda:

"Terwijl België zich voorbereidt op een duurzamere energietoekomst, zal zowel aardgas als hernieuwbaar gas een belangrijke rol spelen in het bereiken van onze nationale doelstellingen"¹⁶

Leuk weetje:

Fluxys-voorzitter Daniël Termont beweert klimaatkampioen te zijn. Hij ambieerde als burgemeester tegen 2050 klimaatneutraal te zijn met de stad Gentx. Maar met zijn gasbedrijf zet hij ons vast in een toekomst vol fossiele brandstoffen.

Land:
België

BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS:

75% Publigas

Belgische holding van intercommunales

19,9% Caisse de dépôt et placement du Québec

Openbare financiële instelling

CEO:

Pascal de Buck

Aan het roer sinds 2015. Voormalig voorzitter van Swedegas AB. Verdiende €450.000 in 2017.

Voorzitter:

Daniël Termont

Lid van de Vlaamse socialistische partij (SP.A), Burgemeester van Gent tot 2019.

Andere leden van de raad van bestuur: Vertegenwoordigers van verschillende Belgische politieke partijen en de Caisse de dépôt et placement du Québec.

DOCHTERONDERNEMINGEN:

Frankrijk, Duitsland, Nederland, Nederland, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk

Fluxys Belgium overkoepelt alle binnenlandse activiteiten, terwijl Fluxys Europe eigenaar is van de Europese bedrijven. Samen met Enagás kocht Fluxys Belgium in 2015 het Zweedse TNB Swedegas, maar verkocht het in 2018 weer door.

CEO van Enagás
Marcelino Oreja

CEO van Snam
Marco Alverà

Griekse minister van
Milieu en Energie

15. https://corporateeurope.org/sites/default/files/the_great_gas_lock_in_english.pdf
16. <https://www.fluxys.com/belgium/en/About%20natural%20gas/StrategicAsset/StrategicAsset>
17. <https://stad.gent/ghent-international/city-policy/ghent-climate-plans/ghent-climate-plan-2014-2019>

Omzet:
€2,3 miljard in 2018

Winst:
€447 miljoen

Uitgekeerde dividenden:
€300 miljoen
aan moederbedrijf Engie

Controversiële projecten:

MidCat, Eridan, SGC interconnector, Nord Stream II.

Midcat, Eridan en de Southern Gas Corridor-interconnector (die Azerbeidzjaans gas aanvoert van de SGC via Zwitserland) zijn allemaal tijdelijk onderbroken vanwege het aanhoudende lokale verzet en de hoge kosten. De moedermaatschappij van GRTgaz, Engie, is ook betrokken bij het Nord Stream II-pijpleidingproject. Dat project wordt geleid door Gazprom en dient Russisch gas door de Oostzee te brengen, maar wordt tegengewerkt door de Europese Commissie en heel wat EU-lidstaten.

Lobby kracht:

€300.000

voor EU-lobbyen

4 interne lobbyisten

bijkomende
EU-lobbygroepen: **6**

De uitgaven van de lobby-activiteiten zijn tussen 2015 en 2016 met ongeveer 500% gestegen. Heel wat activiteiten verlopen via de zes EU-lobbygroepen en sectorfederaties. Ze besteden veel aandacht aan het zogenaamde "hernieuwbare" gas, zoals biomethaan. Hun lobbymachine is ook zeer actief in Frankrijk, waar het in 2018 tot €200.000 euro uitgaf aan lobby-activiteiten.

Gas Propaganda: dringt aan op zogenaamd "hernieuwbaar" gas, vooral biomethaan. Engie en haar dochterondernemingen (waaronder GRTgaz) willen dat het Franse gas in 2050 voor 100% hernieuwbaar is, waarbij men voornamelijk biomethaan uit landbouw- en stedelijk afval gebruikt. Dat is controversieel vanwege de banden met vervuilende, grootschalige industriële landbouwbedrijven.

Leuk weetje: Frankrijk heeft een zeer actieve draaideur tussen Engie, haar dochterondernemingen, de overheid en de energietoezichthouder, waaronder topmanagers zoals Thierry Trouvé, CEO van GRTgaz. Velen gaan naar dezelfde scholen en universiteiten.

CEO van Fluxys
Arno Büx

Land:
Frankrijk

BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS:

75% Engie

Engie (voorheen GDF-Suez) is de Franse overheid (24,1%), gevolgd door BlackRock.

25% Caisse de dépôts

Caisse des dépôts is een Franse openbare financiële instelling.

Een nieuwe wet uit april 2019, stelt Engie en GRTgaz open voor verdere privatiseringen.

CEO:
Thierry Trouvé

Ex-ambtenaar en voormalig directeur van de Franse energieregulator. Voorheen aan het hoofd van de de LNG-activiteiten van Engie.

Voorzitter:
Adeline Duterque
Directrice van Engie's Foresight Department.

Andere leden van de raad van bestuur: Vertegenwoordigers van Engie, Caisse des dépôts en de Franse regering.

DOCHTERONDERNEMINGEN:

Frankrijk, Duitsland, Mexico en Duitsland

Beheert alle gastransportnetwerken van Engie, met uitzondering van Nord Stream II, met een, nadrukkelijke aanwezigheid in Frankrijk (gastransport en LNG, via Elengy), Duitsland (MEGAL-pijpleiding) en Mexico (Los Ramones Sur II, in opdracht van Engie).

Omzet:

€2,5 miljard in 2018

Winst:

€1 miljard

Uitgekeerde dividenden:

€735 miljoen

Controversiële projecten: Trans Adriatische Pijpleiding (TAP); Rete Adriatica.

Snam is de grootste speler binnen TAP met een aandeel van 20% (zie case study). TAP vormt de laatste etappe van de Zuidelijke Gas Corridor uit Azerbeidzjan, waartegen er hevige lokale weerstand heerst in Italië en Griekenland. TAP zou verbinding moeten maken met Rete Adriatica, een 700 km lange pijpleiding die Snam in Italië aanlegt door een uitgesproken aardbevingsgevoelig gebied. Al sinds het eerste voorstel in 2004, leeft er verzet tegen de aanleg van deze pijpleiding.

Lobby kracht:

€300.000

voor EU-lobbyen

3 interne lobbyisten

bijkomende
EU-lobbygroepen:

10

Snam heeft sinds 2015 26 vergaderingen gehad met topambtenaren van de Europese Commissie, waarvan vele gingen over TAP en de Zuidelijke Gas Corridor. Snam is erg goed vertegenwoordigd in Brussel dankzij haar aanwezigheid in 10 lobbygroepen, met name GasNatural, die wordt voorgezeten door Marco Alverà, CEO van Snam.

Gas propaganda: Promoten biomethaan en kleinschalig LNG voor gebruik in het transport. Snam is ook erg happig om het bredere publiek ten onrechte gerust te stellen dat "aardgas de groenste en meest efficiënte fossiele brandstof is en een onmisbare energiebron vormt voor een duurzame energiemix"¹⁸ (zie 'Gas - een valse oplossing').

Leuk weetje: Snam is meer dan ieder ander bedrijf betrokken bij projecten om de zogenaamde 'Energy Union' van de EU te voltooien. Ze zijn de kampioenen in de aanleg van nieuwe pijpleidingen en gasopslagfaciliteiten.

Land:

Italië

BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS:

30,4% CDP Reti SpA

Een Italiaanse holding, eigendom van de openbare financiële instelling Cassa Depositi e Prestiti (59,10%) en een dochteronderneming van de Chinese staatsnetbeheerder (State Grid Corporation of China) (35%).

BlackRock (7,5%)

Beheert zijn aandelen via een reeks dochterondernemingen.

Romano Minozzi (5,9%)

Italiaanse zakenman.

Lazard Asset Management (5,1%)

Snam SpA (4,6%)

CEO:

Marco Alverà

Werkte 10 jaar bij Eni, evenals in het bestuur van Gazprom Neft. Voorheen Vice-President van de Brusselse sectorfederatie Eurogas, en nu voorzitter van de super-sectorfederatie GasNaturally.

Voorzitter:

Carlo Malacarne

Voormalige CEO van Snam die zijn hele carrière in het bedrijf heeft doorgebracht. Voorheen ook voorzitter van Confindustria Energia, de energiesectie van de belangrijkste industriële sectorfederatie van Italië.

DOCHTERONDERNEMINGEN:

Activa in Italië (gastransport en LNG-terminal)
Albanië (AGSCO)
Oostenrijk (TAG en GCA)
Frankrijk (Teréga)
Griekenland (DESFA) en het Verenigd Koninkrijk (Interconnector UK).
Aandeelhouder van TAP (20%).

CEO van Snam
Marco Alverà

DE GROOTSTE GASBEDRIJVEN WAAR JE NOG NOOIT VAN HOORDE

Enagás (Spanje), Fluxys (België), GRTgaz (Frankrijk) en Snam (Italië) zijn de vier grootste Europese gastransporteurs (Transmission System Operators, TSOs). Ze zijn eigenaar van gasinfrastructuur op het hele Europese continent en daarbuiten. Samen bezitten ze meer dan de helft van de LNG-terminals in de EU en meer dan 100.000 km pijpleiding. Maar liefst 6.200 km pijpleiding en minstens één LNG-terminal zijn in aanbouw. Ondanks het feit dat ze onder publieke controle staan, worden ze alle vier gerund als particuliere bedrijven. Samen maakten ze in 2018 meer dan 2 miljard euro winst, waarbij bijna driekwart van de winst werd uitgekeerd aan aandeelhouders zoals de investeringsfondsen BlackRock (GRTgaz en Snam) en Lazard (Enagás en Snam). Deze relatief onbekende bedrijven hebben niet het profiel van Shell, Total of BP, maar hun invloed om Europa afhankelijk te houden van gas, is net zo groot. Naast de honderdduizenden euro's die ze zelf uitgeven aan lobbyen om makkelijk toegang te krijgen tot de topambtenaren van de EU, rekenen ze ook op een netwerk van betaalde lobbygroepen om hun agenda door te drukken. Maar, hun belangrijkste hefboom is door de EU zelf in het leven geroepen.

De industrie zit aan het roer van de gasplannen van de EU

De EU heeft haar eigen interne lobbygroep opgericht, bestaande uit de gas TSOs, genaamd het 'European Network of Transmission System Operators for Gas', of ENTSO-G. Enagás, Fluxys, GRTgaz en Snam maken er deel van uit. Ondanks het feit dat deze groep uitsluitend uit gasbedrijven bestaat, heeft de EU hen de opdracht gegeven om voorspellingen te doen over de toekomstige gasvraag in Europa, die zij consequent overschat¹⁹. De EU vraagt ENTSO-G vervolgens om een lijst te voorzien van infrastructuurprojecten om aan de verwachte gasvraag te voldoen. Na instemming door de verschillende regeringen, wordt dit de officiële lijst van "projecten van gemeenschappelijk belang" (Projects of Common Interest, PCI). Vervolgens bouwen de leden van het ENTSO-G deze projecten met financiële en politieke steun van de EU. Zo werd al €1,3 miljard aan publieke middelen besteed aan projecten zoals MidCat, de Trans Adriatische Pijpleiding (TAP) en de LNG-terminals van Fluxys. De vierde PCI-lijst zal eind 2019 klaar zijn, met daarin op dit moment meer dan honderd nieuwe gasprojecten, ondanks de noodzaak om fossiel gas volledig af te bouwen.

GAS - EEN VALSE OPLOSSING

Fossiel gas is een ramp voor lokale gemeenschappen en hun natuurlijke omgeving ongeacht waar het ontgonnen of getransporteerd wordt. Fossiel gas is verder een ramp voor het klimaat. Aardgas bestaat uit methaan, waarvan het broeikaseffect meer dan 100 keer sterker is dan CO₂ over een periode van tien jaar. Tijdens het boren en transport (met name bij het fracken) ontsnappen grote hoeveelheden gas in de atmosfeer. Hierdoor is fossiel gas net zo schadelijk, zo niet schadelijker, voor het klimaat dan steenkool²⁰.

19. https://www.e3g.org/docs/E3G_Trends_EU_Gas_Demand_June2015_Final_110615.pdf

20. http://www.rosalux.eu/fileadmin/user_upload/Powerpoints/Howarth-Cornell-Natural-gas-methane-after-cop21.pdf

Gepubliceerd door het European Network of Corporate Observatories (ENCO) namens de Corporate Europe Observatory (CEO), Re:Common, Observatori del deute en la globalització (ODG), Observatoire des Multinationales en Gressea.

Coördinatie: **Pascoe Sabido**
Geschreven door: **Pascoe Sabido, Elena Gerebizza, Josep Nualart Corpas, Olivier Petitjean; Romain Gelin**
Uitgegeven door: **Susanna Gendall**

Ontwerp: **Lucía Armiño**
Kaart: **Raül Sánchez**
Met dank aan:
Roberta Cowan, Vincent Kiezebrink

ENCO
EUROPEAN NETWORK OF
CORPORATE OBSERVATORIES

✖ Controversiële projecten:

1 Trans Adriatic Pipeline (TAP):

Laatste deel van de Zuidelijke Gas Corridor (Southern Gas Corridor, SGC), een megapijpleiding die Azerbeidzjaans gas door Griekenland en Italië transporteert, alwaar lokale gemeenschappen verzet aantekenen.

Betrokken: Snam, Enagás, Fluxys

2 MidCat

Frans-Spaanse gaspijpleiding van Catalonië naar Carcassonne, stuit op sterke lokale weerstand en wordt momenteel afgewezen door de regelgevende instanties.

Betrokken: Enagás, GRTgaz, Snam

3 Castor Project

Offshore gasopslagfaciliteit. Gesloten voordat deze operationeel werd als gevolg van aardbevingen, waarbij de rekening van vele miljarden euro's werd betaald door de Spaanse gasverbruikers en niet door de investeerders. Gerechtelijke strijd is lopende.

Betrokken: Enagás

4 Zeebrugge en Duinkerken

Belgische en Franse LNG-terminals, importeren respectievelijk fracked gas uit de VS en LNG uit het Russische poolgebied. Voorziet brandstof aan schepen en vrachtwagens die omgebouwd zijn om op gas te varen

Betrokken: Fluxys

5 DESFA

Grieks gastransportbedrijf waarvan de privatisering een voorwaarde was voor het ideologisch gedreven reddingspakket voor de Griekse schuldenlast opgelegd door de EU. Enagás, Snam en Fluxys bezitten samen 66 procent.

Betrokken: Enagás, Snam, Fluxys

6 Proyecto Integral Morelos (PIM)

Lokale gemeenschappen bieden hevige weerstand aan het "Proyecto Integral Morelos" in Mexico.

Betrokken: Enagás

7 LNG-terminal van Göteborg

Nog niet voltooid en wordt geconfronteerd met sterke lokale weerstand. Aangekocht door Fluxys en Enagás bij de aankoop van het Zweedse TNB Swedegas, met oog op het voorzien van Zweedse vrachtwagens met LNG van de Fluxys-terminal in Zeebrugge. Verkocht in september 2018

Betrokken: Fluxys en Enagás

8 Rete Adriatica

700km pijpleiding die door Snam wordt aangelegd doorheen Italië waartegen lokaal protestgroepen actief zijn, waarvan sommige campagnes al enkele jaren lopen. Snam legt de pijpleiding aan in een gebied dat gevoelig is voor hevige aardbevingen.

Betrokken: Snam

9 El Musel LNG-installatie in El Musel

Na de bouw van deze vergassingsinstallatie van €382 miljoen werd ze onmiddellijk op inactief geplaatst wegens de lage gasvraag in Spanje. Net als bij Castor zijn de kosten doorgerekend aan de individuele gasverbruikers.

Betrokken: Enagás

10 Eridan pijpleiding

220km geplande pijpleiding door de Rhônevallei in Frankrijk, die, indien gebouwd, langs meerdere kernreactoren zal lopen. Dankzij lokale weerstand werd het project vertraagd en gingen de kosten de hoogte in.

Betrokken: GRTgaz

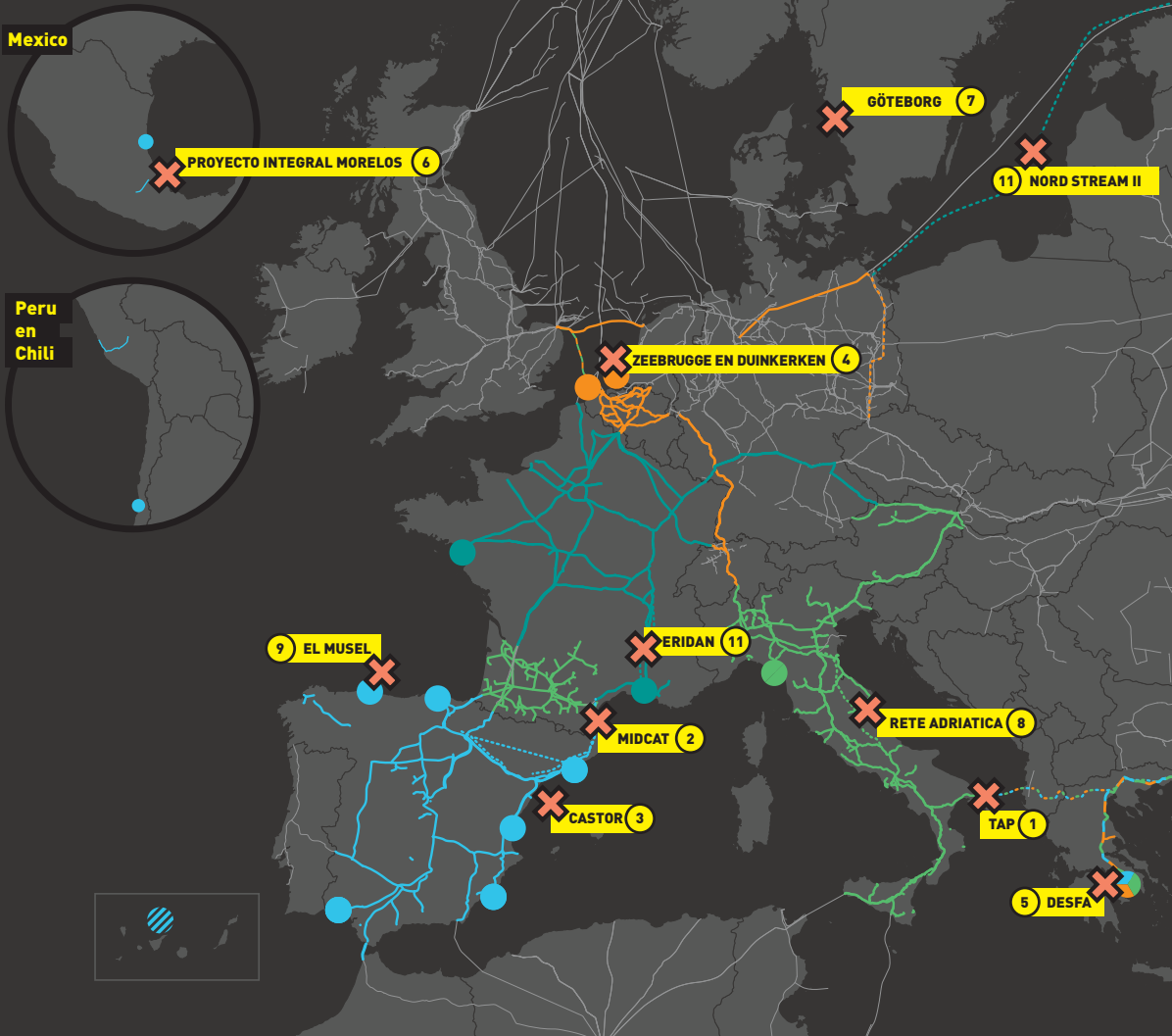
11 Nord Stream II

220km geplande pijpleiding door de Rhônevallei in Frankrijk, die, indien gebouwd, langs meerdere kernreactoren zal lopen. Dankzij lokale weerstand werd het project vertraagd en gingen de kosten de hoogte in.

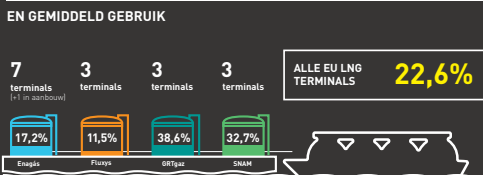
Betrokken: GRTgaz (via Engie, het moederbedrijf)

Van wie zijn al die pijpleidingen?

(en LNG-terminals)

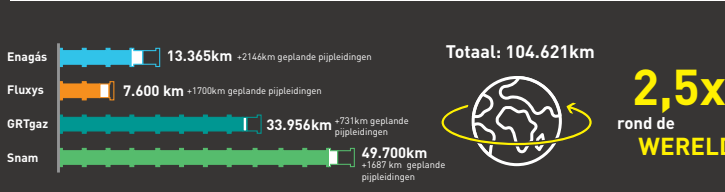

LNG-TERMINALS IN DE EU

bron: <https://atlas.gie.eu/>

HOEVEEL KM'S AAN PIJPLEIDING BEZITTEN ZE?

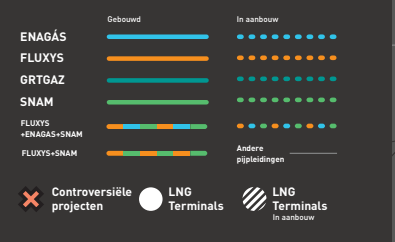
EU-gastransport LOBBY

Vergaderingen met EU Commissie top, uitgaven en lobbyisten (2018)

Gecombineerde lobby kracht

Enagás, Fluxys, GRTgaz, Snam:

FINANCIËLE GEGEVENS

	Omzet	Winst	Uitgekeerde dividenden
Enagás	€1240 miljoen	€691 miljoen	€377 miljoen
Fluxys	€515 miljoen	€54,5 miljoen	€86,4 miljoen
GRTgaz	€2300 miljoen	€389 miljoen	€300 miljoen
Snam	€2500 miljoen	€1000 miljoen	€735 miljoen